

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny – 2011/2012. tanév

Filozófia - Első forduló

Megoldások

1. A következő állítások három filozófusra vonatkoznak. Az állítások számát írja a megfelelő oszlopba!

Descartes	Kant	Locke
3. 6. 8. 11.	2. 4. 5. 9.	1. 7. 10. 12.

1. A tapasztalat elsőbbségét hirdette a megismerésben.
2. A priori ismereteket tételezett fel a megismerés folyamatában.
3. *A módszeres kétely* elvét alkalmazta filozófiájában.
4. Kritikáiban a lehetséges megismerés körének korlátaival is foglalkozik.
5. Az analitikus ítéleteket megkülönböztette a szintetikus ítéletektől.
6. Feltételezi, hogy vannak velünk született ideáink.
7. Feltevése szerint születésünk pillanatában az elme olyan, mint az üres papírlap.
8. Nevéhez kapcsolódik a „filozófiai dualizmus” kifejezés.
9. Tanulmányában kifejti, hogy „a felvilágosodás az ember kilábalása maga okozta kiskorúságából”.
10. Megfogalmazta, hogy „az ember nincs elkötelezve egyetlen egyházhoz ... önként csatlakozik ahhoz a közösséghez, amelyben hite szerint megtalálja az igazi vallást, az Istennek tetsző kultuszt”.
11. Szerinte ismereteink elsődleges forrása az ész természetes világossága.
12. Tanítása szerint „minden idea érzékelésből vagy reflexióból származik.”.

12 pont	
---------	--

2. Írja a művek címe mellé a szerzők nevét!

Címek	Szerzők
Vagy-vagy	Kierkegaard
A vidám tudomány	Nietzsche
Summa Theologica	Aquinói Szent Tamás
Novum Organum	Bacon
Filozófiai vizsgálódások	Wittgenstein
A tiszta ész kritikája	Kant
A társadalmi szerződésről, avagy a politikai jog elvei	Rousseau
Nikomakhoszi Etika	Arisztotelész

8 pont	
--------	--

3. A következő állításokról döntse el, hogy Platón filozófiájára vonatkozóan igazak vagy hamisak!

Állítások	Igaz	Hamis
A tanulás visszaemlékezés.	X	
A folyton változó, érzékelhető világon túl létezik az állandó, tökéletes valóság.	X	
A szép a legfőbb idea.		X
Az érzékelhető dolgok az elsődleges létezők.		X
Állam-utópiájában egy – nézete szerint – igazságosan és harmonikusan működő városállam-modellt alkotott.	X	

5 pont	
--------	--

4. Melyik filozófiai fogalomra ismer rá?

a) Kant etikájának kulcsfogalma: általános érvényű erkölcsi törvény

.....*kategorikus imperatívusz*.....

b) a filozófia egyik ága, a fizikai világon túli létezők tudománya

.....*metafizika*.....

c) rendezett világmindenség (görög eredetű kifejezéssel)

.....*kozmosz*.....

3 pont	
--------	--

5. Mutassa be a következő filozófiai korszakok, iskolák, irányzatok lényegét, jelölje meg keletkezésüknek, illetve kibontakozásuknak idejét is! Fogalmazzon tömören, röviden, kezdje a legkorábbival!

egzisztencializmus, szofista filozófia, sztoicizmus, patrisztika

A megoldásban fogadjuk el azt is, ha a versenyző nem fogalmaz mondatokban. A 3 pont megadható, ha a leglényegesebb fogalmakat és a kort megjelöli.

Például:

Szofista filozófia: preszokratika; vándortanítók, relativizmus (i.e. 5-4. sz.)

Sztoikus filozófia: hellenizmus kora; fátum, belenyugvás, elfogadás, apatheia; az egyén és a világ közötti harmónia keresése (i.e.3.századtól)

Patrisztika: egyházatyák kora; a keresztény hittételek vitája, rögzítése (1-8. sz.)

Egzisztencializmus: az embert mint egyedi és megismételhetetlen létezőt vizsgálja; szorongás, szabadság, választás, haláltudat, lehetőségeinek kiteljesítése, büntudat stb.(20. sz.)

Az időrendi hiba miatt 1 pontot vonjunk le.

6. Fejtse ki véleményét a riport-részletben felvetett kérdésekkel kapcsolatban!

Értelmezése-érvelése ne haladja meg az egy-másfél oldal terjedelmet!

„Közeledünk a gonosz véghez”. Beszélgetés Hans Jonas filozófussal.

Jonas: Bolygónk túlszűfolt, túlságosan elterpeszkedtünk, túl mélyen behatoltunk a dolgok rendjébe. Túl sok egyensúlyt zavartunk meg, túl sok fajt ítéltünk már most is kihalásra. A technika és a természettudományok a természet által uralt lényekből a természet uraivá tettek minket. Ez az az állapot, mely arra készítetett engem, hogy filozófiai mérleget állítsak fel, és feltegyem a kérdést: megengedheti ezt az ember erkölcsi természete? Nincs-e egészen újfajta kötelességünk olyan valamivel szemben, amely korábban tulajdonképpen nem létezett – felelősséget vállalni jövő generációkért és a természet állapotáért a földön?

Riporter: A filozófia új, ismeretlen terepre merészkedik?

Jonas: Meg kell tennie. A filozófia minden eddigi erkölcsi fáradozása az ember-ember kapcsolatra vonatkozott. Az embernek a természethez való viszonya még sohasem volt az erkölcsi megfontolás tárgya. Most vált azzá, és ez filozófiai újdonság. Ez azonban a legcsekélyebb mértékben sem jelenti azt, hogy felnőttünk a dologhoz, és hogy ennek az új morális imperatívusznak eleget akarunk vagy tudunk tenni. Itt a pszichológia, antropológia és a reálkényszerűség kérdései kerülnek előtérbe, melyeket nem tudom, hogy a mai megismerés egyáltalán át tud-e tekinteni. [...]

In: *Pro Philosophia Füzetek* 19-20 (1999)

Értékelésünkben vegyük figyelembe a következő szempontokat:

- a probléma felismerése és az arra való reflektálás
- logikusan felépített gondolatmenet
- a lényegi tartalmak kiemelése
- az argumentáció minősége

- filozófiai tájékozottság (fogalomhasználat) a témához szükséges szinten
- nyelvi megformálás
- eredetiség